בעל שם טוב על התורה — תזריע

אשה כי תזריע וילדה זכר. אמרו חכמינו ז"ל, (נדה דל"א ע"א) אשה מזרעת תחלה יולדת זכר כו', דיש שני מיני התעוררות, ענין א' הוא שמתעורר הוא תחלה בתשובה וכיוצא ודבר טוב, ואחר כך מסייעין אותו מלמעלה, כדין (יומא דל"ח ע"ב) הבא לטהר מסייעין אותו, התעוררות ב' שאינו נותן לב לשוב מעצמו בתשובה, או לעשות טוב, כי אם על ידי שמעוררין אותו מלמעלה תחלה אז מתעורר למטה לעשות תשובה, והנפקותא בין שני התעוררות אלו שמעתי ממורי זלה"ה בסוד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר שהוא רחמים וכו', והכי נמי כך, אם התעוררות מלמטה תחלה שהוא מיין נוקבין, ואחר כך בא מלמעלה מיין דכורין, הוי זכר רחמים, ובהיפוך הוי דינא:(בן פורת יוסף בדרוש לש"ת תקכ"א, דקט"ו ע"ג, ובדרוש לשה"ג תקכ"ז, דק"ז ע"א).

שמעתי ממורי ז"ל כי יש שצריך להתחזק תחלה קודם התפלה וכו', וסרה קושיית הט"ז ודפח"ח, ואז כשהאדם עצמו עושה תחבולה להתעורר בתפלה, נקרא זכר, מוחין דדכורא, מה שאין כן יש שלפעמים מעוררין אותו מלמעלה, שמעצמו נתעורר בבכיה וכיוצא זהו נקרא אשה, מוחין דנוקבא, ואז ח"ו (תהילים ק"ט:ז') ותפלתו תהיה לחטאה, והתקנה לזה שיתחרד האדם בזכרו שלא התעורר מעצמו רק שהוצרך לעוררו תחלה מלמעלה, ויבכה על בכייה ראשונה שבאה מעצמו, ואז נתהפך מיין נוקבין למיין דכירין, ונעשה זכר ודפח"ח:(תוי"י פ תזריע דצ"ב ע"א).

וטמא טמא יקרא. ודרשו רבותינו ז"ל (שבת דס"ז ע"א) צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים, בשם הבעש"ט זלהה"ה. מה שאומרים העולם שאחר שריפה ר"ל וועדט מען רייך, כך הוא האמת, מען וועדט באמת רייך, והוא נר"ו אסברה קצת, דאיתא בגמרא יודיע צערו לרבים ורבים מבקשין עליו רחמים. והר"ז זלה"ה אמר שגעגועים של ישראל הם תפלות, ודרך העולם שיש להם געגועים ורחמנות גדולה על מי שנשרף הונו ר"ל, וחפצים שיתרומם קרנו וכו':(מדרש פינתס ד"כ ע"ב).

סליק פרשת תזריע בס"ד